

szerszego gremium odbiorców, zwłaszcza zaangażowanych w proces formacji katechetycznej i duszpasterskiej. Powodzenie w dążeniu do pełnej i widzialnej jedności chrześcijan zależy bowiem od pogłębionej świadomości i zaangażowania ekumenicznego nie

tylko ekspertów, ale wszystkich wierzących. „O odnowienie jedności – podkreśla soborowy dekret o ekumenizmie – troszczyć ma się cały Kościół, zarówno wierni jak i ich pastarze, każdy wedle własnych sił” (UR 5).

Tadeusz Kałużny SCJ

G. Perego, *Nowy Testament a życie konsekrowane*, Edycja św. Pawła, Częstochowa 2010, 249 s.

W roku 2002 Kongregacja Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego wydała instrukcję na temat odnowionego zaangażowania życia konsekrowanego w trzecim tysiącleciu *Ripartire da Cristo*. Instrukcja ta podkreśla, że każda odnowa życia konsekrowanego rodzi się z kontemplacji słowa Bożego. Życ duchowością znaczy tyle samo, co rozpocząć wszystko na nowo od Jezusa Chrystusa, obecnego w swoim Słowie. Konieczne zatem jest, aby słuchanie słowa Bożego stawało się spotkaniem pomagającym odnaleźć w biblijnym tekście żywe Słowo.

Słowo Boże jest pokarmem dla życia codziennego, modlitwy, jedności i jedności każdej wspólnoty osób konsekrowanych. W tym kontekście Sobór Watykański II wskazał na konieczność powrotu do Ewangelii stanowiącej pierwszą zasadę odnowy duchowej (zob. RdCH 24). Osoby konsekrowane, karmiąc się słowem Bożym, stają się osobami nowymi, wolnymi, ewangelicznymi, a poprzez to prawdziwymi sługami Słowa w dziele głoszenia Ewangelii.

Nowy Testament a życie konsekrowane to pozycja książkowa Giacomo Perego, kapłana z Towarzystwa Świętego Pawła, wykładowcy Nowego Testamentu w Instytucie Życia Konsekrowanego „Claretianum” przy Papieskim Uniwersytecie Laterańskim. Znany i niezwykle ceniony biblista, autor wielu pozycji książkowych przybliży czytelnikowi treści związane

z fundamentem życia konsekrowanego.

Prezentowana pozycja adresowana jest głównie do osób konsekrowanych, szczególnie zaś do tych, którzy poświęcają się pracy formacyjnej. Jest to zatem opracowanie bardziej o charakterze naukowym niż duchowym.

Już we wstępie autor zaznacza, że treści zawarte w książce skupiają się wokół trzech podstawowych zasad będących podstawą tożsamości zakonnej. Wymienia tu: zasadę wcielenia, zasadę upodobnienia do Chrystusa oraz tzw. zasadę ogołocenia. Zasady te wskazują na życie konsekrowane jako rzeczywistość obecną w konkretnej przestrzeni znaków ciała, głosu, słowa i czasu.

G. Perego podkreśla, że osoby konsekrowane, podejmując refleksję nad swoją tożsamością, przechodzą pewną ewolucję mającą na celu zmianę perspektywy – chodzi o przejście od naśladowania Chrystusa do upodobnienia się do Niego. By mogło to nastąpić, niezbędny jest etap ogołocenia polegający na całkowitym powierzeniu się sprawom Chrystusa i uczestnictwie w Jego tajemnicy paschalnej.

W celu pewnego „podprowadzania” czytelnika do dalszych treści książki autor podaje kilka niezbędnych uwag związanych z lekturą proponowanego tekstu. Zaznacza m.in., że w tekstach Nowego Testamentu życie chrześcijańskie i życie konsekrowane nie były obecne jako odrębne sposoby realizacji powołania do świętości. Ponadto przestrzega

przed pokusą uzupełniania tego, czego teksty nie mówią wprost, innymi tekstami ewangelicznymi. Również ważne jest to, by poszczególne teksty nie odczytywać jako odrębnych, ale traktować je jako część pewnej całości narracyjnej, niezbędnej dla zrozumienia pojedynczego epizodu (zob. s. 13).

Spoglądając na treść książki, możemy podzielić ją na dwie zasadnicze części: pierwszą część (rozdz. I) stanowiącą wprowadzenie, i drugą, będącą jej rozwinięciem (rozdz. II–VIII). Autor, idąc za dokumentem soborowym poświęconym odnowie życia konsekrowanego *Perfectae caritatis*, podkreśla, że ostateczną normą życia zakonnego jest naśladowanie Jezusa Chrystusa ukazane w Ewangelii. Wszystkie zatem instytuty życia konsekrowanego winny ją uznać za najwyższą regułę życia i duchowości. Autor, wprowadzając w lekturę prezentowanej pozycji zaznacza, że posługuje się w swym opracowaniu pewnym schematem, w którym dokonuje refleksji według następującego klucza: refleksja nad Jezusem – Tym, który jest poświęcony Ojcu; refleksja nad życiem uczniów powołanych do wyrażania w codzienności nauczania Jezusa; refleksja nad życiem konsekrowanym rozumianym jako szczególna droga upodobnienia się do Jezusa (s. 34).

Drugi rozdział poświęcony został konsekracji. W świetle konsekracji Jezusa można odkryć, że inicjatywa Ojca staje się źródłem wszelkiej świętości. Autor podejmuje tu zagadnienia takie, jak: konsekracja w Biblii, zapowiedź konsekracji Jezusa, konsekracja Jezusa oraz nałożenie rąk jako gest konsekracji. Kolejny rozdział stanowi rozwinięcie treści rozdziału II. Jesteśmy świadkami powołania samego Ojca, powołania Syna i uczniów Jezusa. Autor dość szeroko omawia tu strukturę powołania św. Pawła do bycia apostołem narodów (s. 89).

Czwarty rozdział omawia istotne aspekty związane z życiem wspólnotowym. W pierwszej

kolejności zostaje ukazana wspólnota uczniów z Jezusem, a następnie wspólnota pierwszych chrześcijan. Jest to niezwykle interesujące i oryginalne ukazanie procesu tworzenia się wspólnoty. Autor opisuje niektóre istotne aspekty wspólnoty, wychodząc od wspólnoty idealnej, przechodząc przez realną, wskazuje na słabość wspólnoty, nazywając ją grzechem pierworodnym wspólnoty (s. 115).

Kolejne trzy rozdziały ukazują ewangeliczny styl życia oparty na radach ewangelicznych. G. Perego przyjmuje tu – sygnalizowany wcześniej – sposób naukowej refleksji, wskazując na Jezusa, wspólnotę Jego uczniów oraz odniesienie do życia konsekrowanego. Znajdujemy tu wiele treści związanych z pewną historyczną ewolucją pojmowania rad ewangelicznych, które służą temu, by podkreślić ich aktualność w świecie współczesnym.

Ostatni rozdział został poświęcony eucharystycznemu wymiarowi życia konsekrowanego. Wydawać by się mogło, że nie bardzo koresponduje on z całością opracowania. Na ogół życie konsekrowane omawiane jest w kontekście powołania, konsekracji, wspólnoty, rad ewangelicznych i postania. Jednak trzeba przyznać autorowi słuszność w doborze treści związanych z istotnymi elementami życia konsekrowanego. Eucharystia staje się niejako klamrą spinającą w jedno wszystkie aspekty życia konsekrowanego. Jest ona dziełczynieniem i uwielbieniem, ale i postawą ofiary. Jest więc szkołą dojrzewania w miłości Jezusa po to, by w pełni się z Nim zjednoczyć. Autor zwraca tu uwagę czytelnika na szczególne znaczenie wspólnoty, doświadczenie słabości i bliskość Paschy (s. 214).

Niezwykle głęboko został ukazany duchowy proces dojrzewania i przygotowania uczniów do Ostatniej Wieczery. Rozdział ten kończy się omówieniem pięciu wymiarów dośkonności św. Pawła. Wymienione są tu takie

wymiary, jak: indywidualny, wspólnotowy, historyczny, etyczny i eschatologiczny. Całość prezentowanej książki wieńczy zakończenie, w którym uwaga czytelnika zostaje zwrócona na postawę dwóch kobiet, a są nimi matka synów Zebedeusza i Maryja, Matka Jezusa, które były obecne pod krzyżem Jezusa.

Podsumowując omawianą pozycję G. Perego, należy stwierdzić, że mamy tu do czynienia z bardzo głębokim i oryginalnym opracowaniem dotyczącym biblijnej

perspektywy życia konsekrowanego. Czytelnik znajdzie tu wiele cennych, osobistych refleksji autora, które mogą stać się punktem wyjścia do dalszych osobistych rozważań. Jest to zatem niezwykle cenna pozycja poświęcona fundamentom życia konsekrowanego.

Szczególne podziękowania należą się wydawnictwu Edycji Świętego Pawła za podjęcie się wydania tej pozycji w języku polskim.

Jacek Kiciński CMF

Módl się i pracuj – cystersi kształtują siebie i świat. Materiały z sympozjum, Opactwo Ojców Cystersów, Kraków-Mogiła, 5 grudnia 2009 r., red. ks. Wojciech Misztal i o. Bartłomiej Rodziewicz OCist, Kraków 2010

Zainicjowana przez ks. prof. Wojciecha Misztala, kierownika Katedry Duchowości Mediów i Relacji Społecznych na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, seria Duchowość Klasztorów Polskich. Przekaz i Komunikacja zasługuje na szczególne uznanie. Po pierwsze uzupełnia lukę w badaniach nad polską duchowością. Ciągłe badamy i opisujemy duchowość tzw. krajów zachodnich. Ta seria wydawnicza zaś pomaga nam oddychać „dwoma płucami” Po wtóre jest to zamysł oryginalny i szczególnie cenny. Autorzy nie poprzestają bowiem na studium historii duchowości. Tematy poszczególnych referatów zostały dobrane w ten sposób, że rzucają światło na pytania stawiane przez współczesnych. Mamy zatem szansę nie tylko poznać konkretny nurt duchowości w polskim wydaniu. Prezentowane studia ofiarowują konkretną, duchową perspektywę dla refleksji nad współczesnością. W książce zamieszczono następujące referaty:

– Piotr Chojnacki OCist, *Życie zakonne jako «drugi chrzest» na podstawie pism św. Bernarda z Clairvaux: zarys wprowadzenia w antropologię teologiczną św. Bernarda z Clairvaux;*

– ks. Marcin Godawa, *Spółeczny aspekt medytacji w traktacie «O rozważaniu» [«De consideratione»] św. Bernarda z Clairvaux;*

– ks. Jan Machniak, *Stopnie miłości w poznawaniu Boga według św. Bernarda z Clairvaux;*

– ks. Wojciech Misztal, *Myśl, przekaz, skutki: duchowość i polityka u św. Bernarda z Clairvaux;*

– Bartłomiej Rodziewicz OCist, *Wkład opata i biskupa Erazma Ciołka w rozwój opactwa mogińskiego;*

– ks. Wojciech Zyzak, *Modlitwa według Thomasa Keatinga OCSO.*

Oceniając całość, należy podkreślić, że poszczególne referaty, choć poruszają szerokie spektrum zagadnień, są wobec siebie komplementarne. Przedstawiają dojrzałą wizję życia duchowego. Odnosi się wrażenie, że zostały tak pomyślane, aby pogłębić czy wręcz skorygować dzisiejszą *praxis* poruszanych zagadnień. Dosłownie każdy z autorów wypowiada się w ten sposób. Przy współczesnej pokusie narzucenia życiu zakonnemu optyki socjologicznej cenna jest prezentacja życia zakonnego jako drugiego chrztu (o. Piotr Chojnacki OCist). Wobec dość powszechnej pokusy „intymizmu” duchowego, który chciałby budować